

СТАНОВИЩЕ

Дисертационен труд на докторанта Елизар Милев
на тема „Тенденции в развитието на лято стъкло“ в България

В своята дисертация Елизар Милев се е постарал да опише по възможност подробно художествено-естетически и технологични аспекти на лятото стъкло в България. Това е един от разделите, така да кажа, в богатия на технологични възможности, като изразно средство на материала стъкло. Да, лееето на стъкло в метални форми /предимно/ се използва от много художници, които работят със стъкло, за да изпълнят своите идейни проекти от плътно масивно стъкло. Основният технологичен принцип на така нареченото лято стъкло е набиране на гореща маса стъклена лава с помощта на плътна пипа от класическата стъкларска пещ и изливането ѝ в съответната форма. След това горещото стъкло се отделя от формата и се поставя в следваща камерна пещ, където се temperира /охлажда/. Описвам този класически метод на отливане на стъкло във форма /калъп/, който има и други варианти на изпълнение, но последователността на процеса е винаги една и съща. И така този метод на технологично производство на плътно стъкло наистина може да се нарече лято стъкло. Да, разбира се, че тази технология има голяма популярност между художниците, които работят с плътно масивно стъкло. Тук трябва да се каже обаче, че тази технология въпреки своята популярност има все пак ограничения, и то главно по отношение на размера на съответния краен продукт. Затова на дневен ред се преоткрива една друга технология - така наречената на френски - „пад де вер“, или на чешки – „тавено стъкло“. При тази технология се избягват всички неудобства при ръчното лято стъкло и най-важното, тази технология дава възможност за изработване на стъклени скулптори с монументални размери, т.е. нямаме вече ограничение в размера. Елизар Милев в своята дисертация засяга и тази технология подробно, което е правилно и на място, защото изкуството от стъкло има много технологии и различни техники, които неизбежно с времето се развиват и усъвършенстват. Но тук трябва да обърна внимание на това, че тази последната технология не може да се казва лято стъкло а по-правилно и точно е да се нарече затопено стъкло. Затопеното стъкло е напълно различна технология. Тук имаме три етапа на обработване на материала стъкло, при които стъклото преминава от течено в твърдо и обратно в полутечно. За разлика от лятото стъкло, където имаме само два етапа, стъклото се трансформира от течено в твърдо. Характерно за затопеното стъкло е, че стъклото в твърдо състояние трябва да е от една пета. Така това твърдо стъкло се поставя в специална гипсова форма /калъп/ и се поставя в пещта специална за затопено стъкло. Там по съответна диаграма на време и температура, в зависимост от химическият състав на стъклото, протича процеса на затопяне. Докторантът Елизар Милев се е справил с темата добре. Похвално е, че интереса към арт стъклото набира сили в България и се подготвят млади автори в тази област на изкуството. Това не е самоцел, а има голямо значение и най-важното покритие не само в изкуството, но и икономиката на тази страна. България притежава големи залежи от кварцов пясък, който е основният материал за производство на стъкло. За това такива специалисти са необходими, за да се използва най-после рационално и екологично този дар, който ни дава тази земя. Докторантът Елизар Милев е написал един стойностен труд в тази област, което дава предпоставка да вярваме, че ще се развива и усъвършенства в тази сфера на изкуството. А същевременно ще бъде и ефективен в подготовката и обучението на млади специалисти в тази област на изобразителното изкуство и дизайна. Затова смятам че има всички предпоставки да защити своя дисертационен труд с отличен.

Доц. д-р Константин Вълчев

